

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Hajnal utca 13. szám.

Felelős szerkesztő:

Dr. KISS PÁL.

Főmunkatárs:

ESPERSIT JÁNOS.

Telefon szám: 63.

Meghívó.

A makói függetlenségi és 48-as párt tagjait felkérjük, hogy a III. ker. olvasóköri helyiségeibe és az úvárosi I. ker. olvasóköri helyiségeibe **naponként este 7 órakor** tartandó értekezleteken minél nagyobb számban megjelenjenek szíveskedjenek.

Levertség.

Makó, május 17.

Hogy félre ne értsen senki bennünket, ez a levertség nem a Justh pártot tapasztalható. A levertség, az összeroppanás a mungópártnál észlelhető. És az könnyen megállapítható abból, hogy a fővezérek borzasztó hosszú orral sompolyognak be a kortes tanyájukra, ahol állandóan csapra van verve a sörös hordó. Megállapítható abból is, hogy a választó polgárok elementáris, hatalmas tegnapi tüntetése miatt borzasztóan haragszának. Aki pedig haragszik, régi példaszó mondja, annak nincsen igazsága. Megállapítható abból is, hogy a pártot mindakét, pénzzel szutenérozott harci kürtje, valótlanságokat irkál össze. Szinte kéjelegnek abban, hogy azt a hatalmas tábor, amely a politikai erkölcselenségre a tegnapi napon két ízben is rásütötte a megvetés bélyegét részeg hordának és csöcseléknek bélyegezzék.

Ezt a megállapítást jó lesz megjegyezni a választó polgároknak és a nem választóknak is. A közkedveltségnek egyáltalán nem örvendő jelölt öblös hangon hirdeti, hogy ő hiva a polgárjogok kiterjesztésének, az általános egyenlő titkos választói jognak. Elhíhet-e arról az emberről, aki a városháza udvarán legszűkebb környezete, közismert kortesei és megfizetett firkászai jelenlétében azzal kezdte a programbeszédnek csufolt igé-

ret kürtölést, hogy ő a csöcselék szavazatára nem szorult, őtet majd az intelligens emberek, a nadrágos urak fogják megválasztani, elhíhet-e arról az emberről, aki a makói polgároknak azt a nagy tömegét csöcseléknek nevezte, hogy ő ezért a népért tenni is akar valamit és hogy neki nem kell egyéb, mint a mandátum?

Szemfényvesztő, hamis, csalárd játékot üzni a választó polgárokkal ilyen leplezetlen módon még kortes világ idején sem szabad.

A tegnapi nap kemény, de igazságos lecke volt azoknak, akik a függetlenségi eszmék letérésére vállalkoztak s akik a függetlenségi és 48-as elvek tántoríthatlan vezérére legerősebb várásban akarták az ország szégyenére megcsufolni.

Ez a kísérlet vissza felült el. Ma már nem mernek a közismert kortesek olyan nagy hangerővel dicsekedni azzal, hogy Justh Gyulát megfogják buktatni. Ma már nem futkároznak mosolyogva körös-körül a főtéren kezüket dörzsölve, hogy biztos a győzelem. Ma már azon tanakodnak, hogy hány szavazat többsége lesz Justh Gyulának, ha ugyan addig jelöltjük megúván a sok hiábavaló pénz pocsekolást, a szégyenletes bukás elől vissza nem lép. Ez az eset azonban, tapasztalva a jelöltnek tegnapi szívósságát, amelylyel a polgárok ellen-szenvének óriási kitörését tűrte, nem igen remélhető. Ugy látszik a mungó jelölt azt is dicsőségnek tartja és nem sajnálja érte a tengersok pénzt, csak hogy ellen-jelöltje lehessen Justh Gyulának. Annak a Justh Gyulának, akit az ország népe, ahol csak megfordult mindenütt óriási lelkesedéssel fogad, azt a Justh Gyulát, aki ma vezére az törhetetlen harciosa az igazi függetlenségi pártot, annak a

Justh Gyulának, akinek politikai tisztességét még legerősebb ellenteljei sem vonják kétségbe.

Talán nem lett volna a visszautasítás olyan rideg a polgárok részéről, ha nem üztek volna a nép lelkiismeretével, erkölcsével olyan frivol játékot, ha nem használnának fel minden eszközt arra, hogy a nép, a választó polgárok meggyőződésének szabad nyilvánítását minden áron kiforgassák pénzzel, üres, tartalmatlan ígéretessel, hatalmi nyomással, fenyegetéssel.

Ezt a csalárdságot méltóképpen vissza kellett utasítani. Megtörtént.

Méltán levertek tehát a mungók s ezen már nem segít se revaszság, se penz.

X

Politika.

Közös ministertanács.

(Telefon jelentés.)

Makó, május 17.

A közös miniszteri értekezlet ma délelőtt 10 órakor vette kezdetét a királyi várpalota azon részében, ahol *Aehrenthal* gróf közös külügyminiszter kapott szálalt. A közös miniszteri értekezleten a közös minisztereken kívül a két miniszterelnök és a szakminiszterek vettek részt. A jegyzőkönyvet Günther lovag udvari tanácsos vezette.

A közös miniszteri értekezleten résztvettek a közös minisztériumok részéről *Aehrenthal* Lexa gróf közös külügyminiszter, *Schönaich* báró közös hadügyminiszter, *Burián* báró közös pénzügyminiszter, *Montecuccoli* gróf tengerészeti parancsnok, a magyar kormány részéről gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter, az osztrák kormány részéről *Bienerth* báró miniszterelnök és lovag *Bilinski* pénzügyminiszter.

Justs Kossuth ellen.

Pünkösdhétfőn délután tartotta *Justh* Gyula programbeszédét Halason. Bevonulásakor valóságos ünneplésben volt része. Dr. Kozits Zoltán pártelnök kérésére

Justh elmondotta programbeszédét. Justh védekezett azon fellépés ellen, hogy Halason megakarna bontani a függetlenségi pártot, mert a *Kossuth Ferencc* pártot nem tekinti többé igazi függetlenségi pártot, hanem a munkapárt titkos szövetségének.

Bécsi ministerek a királynál.

Mint a „Budapesti Tudósító” jelenti, a király ma délelőtt 9 órakor *Schönaich* báró külön kihallgatáson fogadta, *Bienerth* báró osztrák miniszterelnök pedig ma délután 4 órakor jelenik meg különkihallgatáson a király előtt.

Érthetetlen jelenség.

(Az izraeliták állásfoglalása.)

A „M. F. U.” tudósítójától.

Makó, május 17.

A pár héttel ezelőtt ország-szerte megindult választási küzdelem sok olyan jelenséget hozott felszínre, milyenekkel a régi választásoknál vagy éppen nem, vagy csak nagyon ritka esetben találkozunk.

Nem lehet hivatásunk, hogy e kis keretben mozgó lapunkban mindama különös jelenségekkel foglalkozzunk, melyek ország-szerte fel-felbukkannak. Viszont azonban kötelességünk, hogy ramuttassunk egy fonákságra, mely a makói választási küzdelemben tapasztalható.

Ez a fonák jelenség pedig nem más, mint izraelita polgártársaink magatartása. Följogosítottnak érezzük magunkat arra, hogy e különös, de egyben érthetetlen magatartást tárgyilagosan bíráljuk. Följogosítva érezzük magunkat e bírálatra már azért is, hogy mi, kik e lapnak munkásai vagyunk, egész hírlapírói tevékenységünkben a legliberalisabb irányzatnak voltunk hívei, kik zsidó polgártársainkat más vallásuakkal teljesen egyenranguaknak tartottuk, kik kíméletlenül elítéltük azt, ki a zsidót vallásáért üldözte, avagy csak gunyolta.

E jogon foglalkozunk néhány sorban zsidó polgártársaink különös állásfoglalásával. Azt tapasztaltuk ugyanis a múltban, hogy a zsidók tömegesen szavaztak *Justh* Gyulára. Ezzel akarták jutalmazni azt az embert, kinél liberálisabb politikus nem ült még a magyar parlamentben.

Az ő egész parlamenti működésén a legszabadelvűbb irányzat vonul végig. Mindenesetre emlékezniök kell az izraelitáknak az egyházpolitikai vitákra, mikor

Justh Gyula a vitarendező bizottság vezetője volt. Ekkor nagyobb szolgálatot tett az izraelitáknak és protestánsoknak, mint bárki más. Hiszen Justh Gyula egyénisége, határozott föllépése mindenkor elég volt a parlamenti reakcionárius irányzat elnémitására.

Vagy nem általánosan tudott dolog-e, hogy Justh Gyula azért ugrasztotta szét a koalíciót, mert abban felül kerekedett a többi hibákkal együtt a reakcionárius irányzat, melylyel szemben ő és e táborban kisebbségben levő pártja nem küzdhetett.

Jól tudjuk, hogy vármegyei közigazgatási életünkben is nem egyszer ütötte fel fejét ez a sötét irányzat. Megszámlálhatatlan, hogy hányszor vívott meg Justh Gyula a vármegyei életben is ezzel az irányzattal szemben.

Ezért találjuk mi érthetetlennek, hogy izraelita polgártársaink tömegesen hagyták ott Justh Gyula zászlóját és a kormány támogatására állottak.

Nem kívánható, hogy minden zsidó választó Justh Gyulára szavazzon, hiszen tiszteltben tartandó a más politikai felfogás is. A tömeges elpártolás azonban hálátlanság Justh Gyula liberális politikájával szemben. A kormány támogatása pedig az elpártolók részéről érthetetlen és neveléses.

Nem neveléses-e, ha látjuk, hogy az izraeliták odaállnak annak a kormánynak támogatására, melynek kultuszminisztere: Zichy János nyíltan hangoztatja, hogy az 1848. évi XX. törvények nem terjeszthető ki a zsidóságra. E törvények 2. §-a világosan kimondja, hogy „e hazában törvényesen bevett minden vallás felekezete nézve különbség nélkül tökéletes egyenlőség és viszonyosság állapíthatik meg.”

Az 1895. évi 42. törvények, mely a recepcióról szól, „az izraelita vallást törvényesen bevett vallásnak” nyilvánítja. Vagyis az 1848. évi XX. törvényt a zsidóságra is kiterjeszti. Hiszen ezt még a klerikális Apponyi is elismerte, csak Zichy János nem ismeri el.

Hát nem neveléses-e a makói zsidó választók elpártolójának álláspontja mikor Rényi József szeméjében ezt a kormányt, mely egyébként is törvénytelen, támogatják.

Hiszen az ország 54 választó kerületében a zsidók azoknak a jelölteknek ígérték meg szavazataikat, kik kötelezőleg kijelentették, hogy a parlamentben a Zichy-féle reakcionárius irányzat ellen küzdeni fognak. Ezt ugyan megtette volna Rényi József is, mert ő az ígéretek tevéseben igazán nagy. De ez ígélet is olyan lett volna, mint a többi Rényi-féle ígélet. Justh Gyulától nem kell ilyen ígélet; az ő egész politikai életén a legszabadelvébb irányzat vonul át.

De menjünk tovább. A mai törvénytelen kormány hátterében ott van Tisza István gróf, ki a munkapártba hívja be Rakovszky István vezérrel a néppártot. Hát nem újabb koalíció-e ez? Ugyan mondják tisztelt izraelita választó polgártársaim, vajjon várhatnak-e Önök vallásfelekezeteikre valami jót, üdvöset olyan kormánytól,

melynek kultuszminisztere Zichy János és a kormány irányítója a Tisza-Rakovszky szövetség?

Hiszen önök gondolkozni is tudnak és a kiállott sérelmeket nem is könnyen feledik. Fájdalom ezt a faji vonást most, itt, Makón nem tapasztaljuk. Nem. Mert másként nem szövetkeztek volna azokkal, kik Önöket még csak egy pár héttel ezelőtt is lapokban rutul támadták.

E szövetség romlásukat idézi elő. Azért irtuk meg tárgyilagosan, úgy amint szabadelvű felfogásunk parancsolta, helytelen állásfoglalásokról véleményünket, mely a milyen neveléses logikailag, végeredményében olyan káros is Önökre.

A sertés piac.

Még ez is korteszeköz.

Makó, május 17.

Nincs az a humbug, a mit mungók ki ne tanálnának arra, hogy a szavazókat félrevezessék s szavazataikat ekképpen való csalárd uton ne igyekezzenek elkaparítani, de hogy mennyire sikertelen ez a handa-banda, a hétfői programbeszédész „ünnepély” fenyesen kimutatta.

De ki is hinne nekik, mikor minden ígéretésüknek a családfintasága annyira átlátszó?

Az igási utról szóló csábitásukat már való színében méltattuk. Ilyen a többi csalogatásuk is. Rossz hiszemű, mely tisztán csak arra számít elég szemérmelenséggel, hogy ez a nép elég ostoba lesz maszlagjaiknak a beszédésére. Már is csalódtak, de csalódásuk az eddigiéknél még keserveesebb is lesz.

Most a sertés piaccal akarja bolonddá tenni a népet a jelöltjük, Rényi áliás Berger József dr.

Nagy garral hirdette — úgy mondják — programbeszédjében is, hogy hozza nekünk tathónapra a sertés piacot s mi — ellenfelei — nem is képzeltük, mennyi fáradságába került, a mig kijárhatta nekünk. De neki, már mint Berger József drnak megadta a kormány. Csak neki, mert senki másnak nem adta volna meg.

Idáig ugyan még semmiféle hivatalos irás nem érkezett a városhoz arról, hogy a miniszter csakugyan felnyitotta-e hát újra a sertés piacot. De Rényi-Berger ur a zsebére ütött, azzal jelezte: itt van, — hozom. — Szóval a zsebében van a sertés piacunk.

Makón már körülbelül tíz év óta az a helyzet, hogy a sertés piacot hol lezárták, hol újra kinyitották. Be volt zárva néha egy hetig, aztán kinyitották. Be volt zárva máskor egy évig s akkor is újra kinyitották. Pedig városunk eddig mindig nélkülözte azt a kétes szerencsét, hogy Rényi József dr. falai között lépkedhet. A többi piac felnyitások még mindig Rényi ur nélkül nyíltak meg és csodálatos képpen mégis mindig megnyitak. Ugy kell lenni, hogy akkor is Rényi keze dolgozott a felnyitásokban, mert hiszen még egy hét előtt

azt se tudta, merre is élünk. De hát olyan szive van neki, bámulatraméltó és megható szív, hogy abban expodált a barátság érzés és éppen mi közzénk dobta mungópárti jelöltnek. Ez e szív irányította azt a kezét is, melynek legyintésére most a miniszter kivételesen engedélyezte a sertés piac felnyitását.

A komoly valóság mégis az, hogy Rényi nélkül is újra meg újra sokszor felnyílt már ez a sertés piac. A mit ezzel hozott Rényi, azt már sokszor megtette Farkas polgármester, sőt a mostani polgármester is a városi képviselőtestület utasítására.

De van ennek a kérdésnek másik vége is. Erre feleljenek egyenesen, becsületesen az állatorvosok, de meg a miniszter is s hozzá Rényi ur is.

Vagy van Makón sertésvesz vagy nincs. Tertium non datur. Ha van sertésvesz, hogy merik a veszedelmet rászabadítani a piac kinyitásával erre a városra csupán — korteszeköz?

Ha pedig nincsen sertésvesz, micsoda lelkiismerettel zárták le mégis vagy miért nem nyitották eddig fel a piacot. Hát csak azért, hogy a felnyitását kihasználják most — korteszeköz?

Feleljenek erre a kettős kérdésre azok, a kiknek ez kötelességük.

Az ilyen világos kérdésekre, a melyekre ők nem képesek feleletet adni, igazán kell, hogy felnyíljen teljesen a nép szeméje és lássa azt az „uri huncutságot” teljes, gonosz meztelenségében, a mit az „Uruk” a nép kárára, bőrére ilyen könnyelműen elszórtak követni.

Ilyen „uri huncutság” a Rényi-párt egész politikája.

Napról napra csunyább, visszataszítóbb lesz ez a politika!

A nagylaki kerületből.

Daraboni intrika.

Makó, május 17.

A nagylaki választó kerületben a tiszta magyar községek lelkes ragaszkodással állanak a függetlenségi Justh-párt jelöltje, dr. Nagy Sándor mellett, a ki már az előbbi országgyűlésen is képviselte ezt a kerületet. A nemzetiségi községek is csatlakoztak a Justh-párt zászlója alá. Hiszen az észszerűség is ide kell, hogy hajlitsa őket. A Justh-párt nemzetiségi politikája az ma a többi pártoké fölött áll, amely tiszta liberalizmus s az egész vonalon megértést hirdet ebben a hazában.

A helyzet képe már is tiszta a nagylaki kerületben. Nagy Sándor dr. zászlója fényes győzelemmel kerül ki a választási harcából. Az ellenjelöltjét, Szojka Kálmánt, Kristóffyék volt főbíráját községtől-községre csufos kudarc éri.

A kerület egyik legnagyobb s szintiszta magyar községében csak a napokban járt Nagy Sándor dr. Megírtuk, hogy Cs. Piotán az egész község népe kivétel nélkül

lelkesen ünnepelte a pünkösdi ünnepek alatt kiváló jelöltjüket, a ki köztük programbeszédet tartott.

Most az a hír szállong darabonték kisdud tábora felől, hogy Cs. Palota népének egy részét hálójába igyekszik keríteni a nagylaki mungópárt. Csalárd, alattomos uton, gonosz ravaszsgal főzik a tervet, a melyet különben bizonyára az ő torkukra forraszt majd Cs. Palota népe.

Ugy beszélnek s nyíltan hirdetik már mungók hogy a választás előtti utolsó pillanatokban fellép a kerületben jelöltnek szintén Justh-párti programmal Nikolics Aurél Cs. Palota község főjegyzője. Nikolics még nem tud a dolgról, de mindenfelől közelednek már megkönykezőssre.

Nikolicsról tudjuk, hogy a milyen kiváló jegyzője községének, éppen olyan szívvvel, lélekkel híve Justh Gyulának s Justh Gyula pártja eivének. Tudjuk róla, hogy szíven viseli ennek a pártnak kerületében való tiszta győzelmét is.

Ehhez az emberhez az alattomos, ravasz mungók bárka átváltoztatott hangokon is, hiába közelednek.

Azt sugják neki, hogy lépjen fel ő is Justh-párti programmal. Erre akarják rávenni csak azért, hogy ezzel megbontsák azt a hatalmas tábor, mely híven kitart Nagy Sándor mellett. Persze, ugy aztán ha megbomolnák a párt, mungók markukba nevetve vinnék el a saját győzelmüket.

Pártbontásra a mint Cs. Palota népe nem kapható, nem képes arra első embere, főjegyzője se.

Nagy Sándor zászlója tisztán, tényesen lobogva vivja ki a döntő győzelmét.

Igaz ez?

Igy irnak a fizetett tollak.

Néhány sort közlünk le a mungópárt megvásárolt lapjából. Ehhez nem kell magyarázat, csak azt kérdezzük a polgároktól, igaz-e ez?

„A programbeszéd után Rényi József megjelent a városháza erkélyén és az időközben megrikkult tömeghez, melynek zömét a városi polgári párt képezte, leikésítő és nagy tetszéssel fogadott beszédet tartott, mely után, óriási tömeg lelkes éljenzésétől kísérve, a Vogel-szállóba.”

„A bankett után a közönség szétoszlott. Rényi József a délután folyamán több látogatót tett és az utcán mindenféle lelkesen megéljeneztek.”

Hereszégna eladás!

A város közelében vontatóban kapható

Iritz Sámuel özv.

cégnél.

Olvasóinkhoz.

Lapunkra vonatkozólag a következő tudnivalókat közöljük:

Lapunk megjelenik hétfő kivételével *mindennap*.

Szükség esetén mendkivüli kiadásban is.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz szállítva:

Félévre 3 k. 50 fill.
Egy óra — k. 60 fill.

Vidékre postán küldve:

Félévre 7 k. — fill.
Egy óra 1 k. 20 fill.

Hirdetéseket díjazás szerint közlünk.
Telefonszámunk: 63.

Hirek.

— **Közgyűlés a megyén.** Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága holnap, szerdán délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1.) A király meghívó levele az 1910—1915 évi országgyűlésnek ez évi június hó 21 ére való egybehívása tárgyában.

2.) E vármegye alispánjának előterjesztése a honvéd főreáliskolánál s a Ludovika akadémiánál együttesen tett alapítványi helyére kijelölés iránt s ezzel kapcsolatban B. Papp Antal makói lakos kérelme István nevű fia részére az alapítványi hely adományozása iránt.

3.) Ugyanannak előterjesztése a makói város utak helyreállítása tárgyában Taussig Dáviddal egyezség kötése iránt.

4.) Makó város képviselőtestületének határozata jégszükségletnek beszerzése s a költségeknek ideiglenes kölcsön útján való fedezése tárgyában.

5.) Battonya község képviselőtestületének határozata község-háza építése tárgyában s az ellen Konz Lajos és Papp József fellegbezése tárgyában.

6.) Ugyanannak határozata 70 000 korona kölcsön fölvétele iránt.

7.) Nagylak község képviselőtestületének határozata villanyvilágítása ügyében.

8.) A megyei tisztviselő nyugdíjválasztmány javaslata Márton Lajos utbiztos nyugdíjazása iránt.

9.) Községi költségvetések és számadások.

— **Uj pályázó** Ugy hirdik, hogy a Makó városánál megüresedett főjegyzői állásra legujabban *Nykolics Aurél* Csanádpalota község jegyzője adta be pályázatát, kinek elég jó kilátásai vannak ennek az állásnak elnyerésére.

— **Virilis jog.** A tehénjárás gazdaság az elmúlt évben Makó városánál levő virilis képviselői jogának gyakorlásával *Veres Péter* bizta meg. Minthogy azonban a tehénjárás gazdaság a bejelentést későn teljesítette, az alispán a bejelentést figyelmen kívül hagyta. A bejelentésnek a közgazgatási bizottság helyt adott.

— **Rendőr temetése.** Ma délután temették el a közönség részvételével *Füredi József* rendőrt, ki tegnap hirtelen elhunyt. A temetésen testületileg jelent meg a rendőrkapitányi hivatal tisztikara és a rendőriegység, kik koszorút helyeztek társuk ravatalára.

— **Uj zsidó temető.** A makói orthodox izraelita hitközség kérvényt adott be a városhoz, melyben a hitközség jángori földjén temető létesítésére kér engedélyt. A kérelmet ma délelőtt tárgyalta *Galambos Ignác* dr. polgármester elnökele alatt az egészségügyi bizottság és a kérelem teljesítését véleményezte.

— **Segélyt kérő község.** Felsőfalva község tűzkárosultjai részére Udvarhelymegye alispánja országos gyűjtést rendezett. E kérelem ma érkezett meg Csanádmegye alispáni hivatalához. A vármegye alispánja a kérelmet megküldötte gyűjtés végett a járási főszolgabíróknak, nemkülönbön Makó város polgármesterének.

— **A sáskák irtása.** A földművelésügyi miniszter ez évben is, mint minden más évben, elrendelte a sáskák irtását. A miniszter rendelete ma érkezett meg Csanádvármegye alispáni hivatalához, azt széles körben tette közhírré.

— **Mulatság.** A dái tanyai közönség a dái tanyai iskola melletti órháznál vasárnap délután 2 órától kezdődőleg másnap reggelig tartó majális rendez szegény iskolás gyermekek felruházásának a céljaira. A rendezőség külön meghívót nem bocsát ki, hanem a mulatságra *esetön* hívja meg a közönséget. Belépti díj: férfiaknak 60 fillér, nőknek 40 fillér. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz a rendezőség.

Hatalmi erőszak.

A lelkiismereti szabadság üldözése.

Nyéki József tanítót áthelyezték.

Makó, május 17.

Azt hirdetik, hogy ők csak „városi polgári párt” és semmi közük sincs a Kluen-kormányhoz, sem annak „nemzeti munka pártjához”. Vakmerően tiltakoznak az ellen, mintha a kormány érdekében erőszakoskodna.

Állítanak ezek mindent, a mi nem igaz s letagadnak mindent, a mi szent igaz.

Csak a napokban tettük szöve a makói kir. tanfelügyelőnek az állami tanítókra dr. Rényi (Berger) érdekében való hivatali nyomasztását. Megemlítettük akkor azt is, hogy csupán két tanító mert tiltakozni az ellen a vakmerőség ellen, hogy bárki is, legyen az bár az ő felettes hatóságuk, a tanfelügyelő, bele avatkozzék az ő lelkiismereti legbelsőbb dolgukba s meg merje tiltani lelkiismereti szabadságuknak a megnyilatkozását.

Nyéki József és *Ferke Bódog* tanyai tanítók voltak azok, a kik,

ha az erőszak úgy akarja, inkább megtörnek, de meg nem hajolnak s kitanították tanfelügyelőjüket arról, hogy ők is emberek, a kik emberül akarnak érezni és gondolkozni s érzesüket és gondolkozásukat *emberhez méltóan* szabadon akarják nyilvánítani is.

Akkor is, előzőleg is megfenyegette már a tanfelügyelőség az önértékét megcsufolni nem engedő derék tanítót.

Nyéki már akkor tudta, mert hiszen nyilvánvaló volt már akkor a kormánynak az állam hivatalnokaival szemben való kegyetlen terrorizmusa, tudta Nyéki is, hogy bátor, de becsületes fellépéséért áthelyezéssel bünteti majd az a kormány, mely nem akarja tűrni, hogy Justh Gyulának ebben a városban, csak egyetlen szavazója is legyen, a ki az államtól kapja javadalmazását s akit a miatt vakon engedelmeskedő szolgájának tart a mindenható kormány. Tudta ezt Nyéki, de még sem engedte magát terrorizálni. Megmondta, hogy Justh Gyula törhetetlen híve. Az volt, most is az, s az lesz az urna előtt is.

És csakugyan megtörtént. Ettől a kormánytól mást nem is volt mit várni.

A hivatalos lap mi számú már közhírré teszi, hogy Nyéki József makói tanyai állami tanítót a nagytarnai állami elemi iskolához helyezte át a kormány.

Mondjuk e tovább? Magyarázuk s illusztráljuk-e még, hogy ez a kormány választási hadjáratában nem ismer se lelkiismereti szabadságot, se más kiméletes, se istent, sem embert. Könyörtelen lelketlenséggel igyekszik letiporni mindenkit, a ki — bár csak emberi szabad, egyenes s igazságos, ártatlan meggyőződésében — ellene mer szólni vagy zavarni a kormány erőszakának, a nemzetet tiporni akaró erkölcstelen törekvéseinek.

Azok a makói Rényi párti becsületes lelkű polgárok, a kiket, bár nem sokat, a kormánypárt maszlag hintóinek sikerült megtántorítani s ennek a tábornak emberei közzé hajtani, nem érezte ezután, az egy eset után is lelkiismeretfurdalást, hogy annak a pártnak, melynek erőszaka ilyenre is képes, tagja tud maradni?

Szinte legendákat beszélt már is a békési utféli tanyák népe arról a kiváló kultur-munkáról, mit ez a fiatal tanító évek óta önzetlenül s bámulatos kitartással végez. Nem csak tanítója volt az iskolaköteles gyermekeknek, hanem az ottani felnőtteknek is valóságos nevelője, tanára, papja, segítője, utbaigazítója, tanácsadója volt. Mi természetesebb, hogy szeretettel rajongja körül az a nép, mely benne mindig bátor, nemes lelkű s érte folytonosan kitartón és önzetlenül dolgozó vezetőjét látta. Szinte apostola volt ez a fiatal ember ennek a tanyai világnak s a tanyai nép így is szerette őt.

Micsoda lelkiismeret, a kegyetlen bosszuállásnak milyen érzés nélkül való lihegése kellett most ahhoz, hogy ezt a szegény ártatlan népet megfosztották ettől a

jóltevőjétől? Ártatlanul és kegyetlenül.

Hát ez is politika? Hát ilyen politikát is a maga javára s dicsőségére mer könyvelni a Héderváry-kormány?

Ez az. Mi régen ismerjük, és most is hirdetjük, hogy igen, ez az a politika, a mely nemcsak most, hanem mindig oda törekszik, hogy a nép oldaia mellől elszakassza azt, a ki evvel a néppel együtt érez, vele, együtt és mindig érte dolgozik s a ki a népet a maga lábán való járásra, látásra s tudásra tanítja.

Ilyen ember nem kell a hatalomnak, mert az ilyennek a tanítása után képes volna a nép világosan meglátni azt a munkát, mely az ország összes kormányzatában a nép ellen dolgozik.

Az ilyen vezetőre demagógiát kiáltanak s ártnak neki, a menyire csak elér utána a kezük.

Mert a hatalom előtt csak az alázatosan engedelmeskedő szolgák a kedvesek.

Nyéki ezért nem volt kedves. Áthelyezték, dicsőségére a Kluen-kormánynak s itteni pártjának. De szegényére s meg gyalázására minden igazságnak.

Választási nóta.

Makó, május 17.

A nagy hullámokat verő választási mozgalmak nyakra-főre termik most a választási, kortes nótaikat is. A nép lelke érzésének őszinte megnyilatkozásai ezek a versek, mert mind ott a körében teremnek ilyen verseket tucat számba kapunk, de fontosabb közleményeink a legtöbbjét kiszorítják lapunk hasábjairól. Most mégis egyet lekötölünk. A vers a helybeli Rényi-párt címére van adreszáva, mely párt tudvalevőleg hallatlanul dolgozik a pénz-zel.

Igy szól a vers:

Árulják hazánkat,
Mint egy ócska rongyot,
Pénzért vásárolják
Magyarok a jogot.
De a régi ős vér
Él még a magyarban,
Meglátjuk, megtudjuk,
Közel a napokban.

Verje meg az isten,
A cudar bitangját,
A ki a rongy pénzért,
Odadja a szavát.
Vesszen a nyugalma,
S lelke mindörökre,
Kinek ilyen romlott
S eladó a lelke.

Ha szived van népem,
Ne játszasd ki magad,
Van két erős karod
S az izmod is dagad.
Tisztes kenyeret végy
Inkább vigan szádba,
Mint lesütött fővel
Járj saját hazádba.

Vannak egy néhányan
Kit megvesztegettek.
Kik gyávaóságukért
Kifizetve lettek.
Hej de nem lesz rajtok
Az isten áldása,
Sir a föld alattuk,
Sirjon is, míg élnek
A miért eladták
Lelküket a pénznek.

Bizalommal

vásárolhat különféle *vasárukat* u. m. *gazdasági szerszámokat, Zsákokat, festék és fűszerárukat* az elismert szolid üzénél

Kolossy Károly

üstökőshöz czimzett vas- és fűszer kereskedésében Megyeház utca.

Lakatos műhely áthelyezés.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy műhelyemet tetemesen megnagyobbítva, *Deák Ferenc-utca 34. szám alú Morgenstein Adolf ur házába helyeztem át.*

Készíték minden nagyságu tizedes és százados *mélegeket*, a legdíszesebb kivitelű rácsozatot, *sírkertést, takaréktűshelyeket, épület vasalásokat.*

Elfogadok minden e szakmába vágó javításokat. Különösen felhívom a nagyérdemű közönség figyelmét a saját készítményü méregeimre, melyek minden tekintetben jóval fölülmulnak minden más készítmányt s melyeket raktáron készen tartok. Raktáron tartok továbbá a legjobb gyártmányu új kerékpárokat, melyeket kedvező fizetési feltételek mellett árusítok.

Tisztelettel:

Kasztner Ferenc

épület lakatos és mérleg-készítő.



Ha ŐSZÜL a haja

OO a Lukács-féle OO

Hajregenerátort használja.

Teljesen ártalmatlan szer, mely rövid használat után vissza adja az őszhajnak eredeti színét, fiatalkori szépségét, rugékonyságát. Sem kezet, sem ruhát nem piszkit. Használati utasítás minden üvegén.

Kapható egyedül

Lukács Ferenc

Megváltó gyógyszerárúháza Aradi-u.



Értesítés!

Mako város és vidéke tisztelt. Közönséget van szerencsém értesíteni, hogy butorraktáromat felszalttam, mivel *minden felől oly nagy megrendelésem van, hogy az üzletem ez ágával nincs időm foglalkozni* oleso jó szolid munkámra felhívom a tisztelt közönség nagybecsü figyelmét és kérem továbbra is szíves pártfogásukat.

Kiváló tisztelettel:

Lejkei Károly.

Tisztelettel értesitem a nagy érdemű közönséget, hogy

cúkrászatomban

naponta *friss sütemények, fapylaltok, parfiettek, különleges tortákat, pástétomokat, hideg előételeket*, a legjobb izlésben készíték.

Őszonakra 1 koronás tortákat.

Időszakonként gyárilag készült *cukor diszmű, piskota és tea süteményeket.* Viszont elárusítóknak árjegyzék szerint árkedvezményben kaphatók.

Szíves látogatást kérve, tisztelettel:

Lélek István
cúkrász.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan szállítanak.

A sámsoni ut mentén levő esőkási 2/4 telek tanyaföld több évre hasznobérbe **kiadó.**

Értekezni lehet

Fodor Máttyás

nyug. városi jegyzővel.
Szent János tér 16 sz. a.



A **Szegedi és Páva** utca sarkán levő új lakóházamban egy nagy **kényelemmel, vízvezetékekkel berendezett uri lakás**; továbbá egy két szobás **utcai lakás** a szükséges mellékhelyiségekkel azonnal

kiadó.

Lakatos Pál,

Szegedi utca 3383.



Kitünő Fehér, Siller és Veres

BOROK

a legjobb **Kőbányai**

Kristály és Maláta Sörök

és mindennemű Kitünő pálinkák **kaphatók nagyobb vételnél**

előnyös árban

Iritz Sámuel özv. cégnél **Makó.**

A MAKÓI
FÜGGETLEN ÚJSÁG
 naponként 3—5000 példányban
 jelenik meg.
 Legalkalmasabb lap hirdetés közlésre.
 Hirdetések szabott áron felvétetnek
 a kiadóhivatalban: Hajnal-útca 13.
 Telefon szám 63.